

TALE

Samråd D om indsatsen for udsatte unge (Beskæftigelsesministeren og Børne- og undervisningsministeren) den 14. december kl. 12-13.30

15. December 2020

J.nr. 2020 - 9513

CAP
LAI

Samrådsspørgsmål D

Vil ministrene - under henvisning til Rigsrevisionens beretning om indsatsen for at fastholde udsatte unge uddannelse, som viser, at indsatsen har været utilfredsstillende - redegøre for, hvilke initiativer regeringen vil igangsætte for at sikre, at flest mulige udsatte unge kan gennemføre en uddannelse?

Tak for invitationen til samrådet i dag om indsatsen for at fastholde udsatte unge i uddannelse. Jeg har aftalt med børne- og undervisningsministeren, at jeg starter med indsatsen for unge på Beskæftigelsesministeriets område.

Og jeg tror helt indledningsvist, så vil jeg jo bare erklære mig fuldstændig enig i den opsummering af, hvor trist det er, at vi ikke lykkedes med det her, og ikke har lykkedes med det i mange år.

Der er ikke nogen tvivl om, at der er alt for mange unge mennesker, som ikke får en uddannelse. Og det er et stort problem, fordi en uddannelse er afgørende for, at man senere hen i livet kan klare sig på arbejdsmarkedet – og forsørge sig selv.

Derfor tager jeg Rigsrevisionens kritik af ungeindsatsen, som er anledningen til det her samråd, meget alvorlig.

Rigsrevisionen har i deres beretning fra september 2020 konkluderet, at Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriets indsats for udsatte unge ikke er tilfredsstillende.

Rigsrevisionen peger blandt andet på, at unge på uddannelseshjælp ikke i tilstrækkelig grad får den lovpligtige indsats i jobcentre. Desuden konkluderer Rigsrevisionen, at overgangen mellem jobcenter og uddannelsesinstitution ikke fungerer efter hensigten.

Det er på ingen måde godt nok. Beskæftigelsesministeriet har et ansvar for at følge op på, at indsatsen i kommunerne fungerer efter hensigten.

Samtidig skal kommunerne løfte deres del af ansvaret og følge lovgivningen. Det kan og *skal* vi gøre endnu bedre.

Desværre må vi konstatere, at der i en årrække har været udfordringer med unge i kontanthjælpssystemet. Jeg noterer mig, at Rigsrevisionens analyser tager afsæt i kommunernes behandling af sager i perioden fra januar 2014 til oktober 2018.

De problemer, som Rigsrevisionens beretning peger på, har altså været et problem under skiftende regeringer. Og i længere tid.

Pointen er ikke at pege fingre men snarere understrege, at vi har et fælles ansvar her, og derfor også en opfordring til at vi sammen må se på, hvad vi kan gøre fremadrettet.

I min tid som beskæftigelsesminister har jeg allerede igangsat en række tiltag, ligesom vi også fremover kommer til at gøre endnu mere. Det vender jeg tilbage til.

Den seneste opgørelse viser, at der i oktober måned 2020 var godt 31.400 uddannelseshjælpsmodtagere i kontanthjælpssystemet. Det er omkring 3.400 færre end i oktober måned forrige år og generelt set har antallet af uddannelseshjælpsmodtagere i kontanthjælpssystemet været faldende siden 2014.

Der er dog stadig for mange unge mennesker, som i en alt for tidlig alder er på offentlig forsørgelse, og som går glip af det store fællesskab, man oplever på studiet eller på arbejdspladsen. Og det har en høj pris. Både for den enkelte og for samfundet.

Som beskæftigelsesminister er det mit klare mål at sørge for, at perioden i kontanthjælpssystemet bliver så kort som mulig. Unge mennesker skal hurtigt hjælpes videre og rustes til livet som voksen.

Derfor skal vi hjælpe de unge i gang med en uddannelse. Men det er vigtigt at få med, at nogle unge har særlige udfordringer, som gør, at de ikke uden videre kan starte på en uddannelse.

Derfor skal indsatsen i jobcentrene også handle om, at give de unge de forudsætninger, der skal til for at gå i gang med og ikke mindst gennemføre en uddannelse.

Det er allerede et fokusområde i ungeindsatsen. Men jeg ved også, at det kan gøres endnu bedre. Og det arbejde er gået i gang.

Jeg har igangsat flere initiativer, som på den korte bane skal imødekomme nogle af de udfordringer, Rigsrevisionen peger på.

Én af udfordringerne er, at der ikke bliver koordineret godt nok på tværs – mellem beskæftigelsesområdet og uddannelsesområdet. Systemerne taler simpelthen ikke godt nok sammen.

Det øger risikoen for, at nogle unge bliver tabt i overgangen mellem jobcenter og uddannelsesinstitution.

Derfor er det vigtigt, at kommuner og uddannelsesinstitutioner samarbejder og kommunikerer for at understøtte den unge, når pågældende starter på en uddannelse.

Det gælder både ude i de enkelte kommuner og på uddannelsesstederne, men også fra centralt hold.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har derfor sammen med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet efter dialog med flere kommuner og erhvervsskoler, inviteret til workshops med landets kommuner og erhvervsskoler for at klæde dem endnu bedre på til at kunne samarbejde om de unge.

Samtidig har vi fra centralt hold nedsat et fast tværministerielt koordineringsforum på ungeområdet, som skal sikre et tæt samarbejde mellem de to ministerområder. Det er et fælles ansvar at sikre, at ungeindsatsen virker, og at vi sammen har fokus på at få løst de problemer, der opstår.

En anden del af kritikken går på, at kommunerne ikke giver de unge den indsats, de har krav på efter reglerne.

Det er selvfølgelig helt centralt, at kommunerne følger loven. De unge skal kunne regne med, at de får den støtte og indsats, som er fastsat i loven.

Derfor har Beskæftigelsesministeriet på flere fronter skærpet opfølgningen på den lovpligtige indsats.

Det handler for det første om at sikre, at vi har tilstrækkelige oplysninger for at kunne følge indsatsen. Derfor er det blandt andet indskærpet over for kommunerne, at de *skal* registrere læse-, skrive- og regnetest.

For det andet arbejder Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering på at styrke den interne monitorering og opfølgning på centrale lovkrav i konthjælpsreformen. Det er et supplement til det skærpede tilsyn, som trådte i kraft 1. januar 2020.

Endelig har vi taget fat i arbejdet med at styrke den digitale understøttelse af indsatsen.

Beskæftigelsesministeriet har sammen med Børne- og Undervisningsministeriet gennemført et eftersyn af den digitale ungeindsats. Det har resulteret i konkrete anbefalinger til en bedre digital understøttelse.

Vi er lige nu ved at se på, hvordan vi kan gå videre med anbefalingerne. Jeg vil senere orientere jer om, hvilke initiativer det giver anledning til.

Det var lidt om, hvad vi gør her og nu.

Men der er også behov for, at vi ser mere grundlæggende på den indsats, vi giver unge.

Er et entydigt uddannelsesfokus fx det rette for alle unge. Eller skal vi overveje andre greb og indsatser for nogle i målgruppen.

Som I ved er regeringen optaget af at foretage en kritisk reformgennemgang. Det gælder også kon-tanthjælpsreformen, hvor der vil være en kritisk gennemgang af ungeindsatsen.

Samtidig har regeringen nedsat en kommission for 2. generationsreformer.

Efter regeringens opfattelse har det klassiske reformspor med fokus på arbejdsudbud og økonomiske incitament er ofte været lidt for ensporet.

Kommissionen vil blandt andet have fokus på de unge, som ikke får en uddannelse, og borgere, der har svært ved at opnå eller fastholde beskæftigelse.

Arbejdet med 2. generationsreformer kommer til at gå på tværs af ressortområder. Og kommissionen kommer til at se på, om vi mere strukturelt kan understøtte at flere unge uddanner sig og kommer i arbejde.

På beskæftigelsesområdet er vi også optaget af at se på, hvad vi kan gøre for unge for at undgå at de

ender i kontanthjælpssystemet. Og vi i gang med at se nærmere på, hvordan vi kan få flere unge til at tage et fritidsjob.

Jeg mener, at der er mange gevinster ved, at unge får et fritidsjob. Jeg tror særligt, at det for udsatte unge kan være en fordel, fordi det kan hjælpe de unge til at få en mere struktureret og stabil hverdag.

I et fritidsjob får man tilknytning til arbejdsmarkedet, og man lærer, hvordan man begår sig på en arbejdsplads og tager ansvar for en opgave. Det kan også bidrage til, at de unge bliver mere sikre i deres uddannelsesvalg.

Det er vigtige ting, som man ikke kan læse sig til i en bog. Jeg vil nu i samarbejde med arbejdsmarkedets parter forsøge at finde flere løsninger for, hvordan vi generelt får flere unge i fritidsjob.

Lad mig kort samle op her til sidst.

Alt for mange unge står uden uddannelse og arbejde. Det er et højt prioriteret område – både af hensyn til de unge men også samfundsøkonomisk set. Hvis flere unge får et liv med uddannelse og arbejde, så styrker vi både velfærdssamfundet og beskæftigelsen, samtidig med at flere unge får et godt og stabilt arbejdsliv. Og derfor skal vi have

rettet op på de problemer i indsatsen, som Rigsrevisionens beretning peger på.

Vi har sat gang i et arbejde, der både på kort og længere sigt skal styrke beskæftigelsesindsatsen for udsatte unge.

Vi kan dog ikke løse alle udfordringer med udsatte unge kun i jobcentrene. Det kræver en samlet indsats og uddannelsessystemet har naturligvis en stor rolle her.

Jeg vil derfor nu give ordet videre til børne- og undervisningsministeren.